

KOŠTICKÝ ZPRAVODAJ

pro obce Koštice, Vojnice, Vojničky, Želevice – únor 2018

Vážení občané!

Přestože se blíží jaro, zima vrcholí ☺!

Musíme ještě několik týdnů vydržet chladné počasí, ale potom se už můžeme vrhnout na práci na zahrádkách a polích. Také se už těšíte?

Společenská kronika

V měsíci únoru významné životní jubileum oslavili:

paní Vladimíra Pfaiferová – 65 let

paní Anna Kricnerová – 78 let

pan Václav Ryšlink – 84 let

paní Milada Nasavrcká – 85 let

paní Emilia Schovancová – 82 let

pan Jaroslav Firstl – 70 let

pan Antonín Jaroš – 76 let

paní Irena Kučerová – 75 let

paní Hana Klégrová – 76 let

Blahopřejeme!

Poděkování

S velkou úctou bychom chtěli ještě jednou vyjádřit své poděkování Karlu Srbovi a Romanu Mirgovi za záchranu manžela a tatínka Josefa Mareše.

Rodina Marešova

Nepřehlédněte

- V sobotu 3. března 2018 se na sále KD Koštice koná od 14 hodin **dětský karneval**.
- **Sběrný dvůr** bude otevřen v sobotu 10. března 2018 od 8.30 do 11.30 hodin.
- V sobotu 24.3.2018 se pořádá zájezd **do muzea kraslic v Libotenicích**. Odjezd od obecního úřadu je v 9.15, cena 30 Kč. Zájemci se hlásí u paní Langové do 16.3.2018.
- **Poplatky za popelnice a psy se budou z technických důvodů vybírat až od 19. března 2018.**

Přehled nejbližších akcí:

17. února	masopust	od KD	11 hod
3. března	dětský karneval	sál KD Koštice	14 hod
24. března	Uklid'me svět	kontaktujte pana Štýbra	
24. března	velikonoční výstava	Libotenice	odjezd v 9.15
duben	premiéra koštického divadla		

Lidové zvyky a obyčeje související s Velikonocemi

Popeční středa - letos 13.2. - zahajuje po masopustním úterý čtyřicetidenní období půstu až do Velikonoc. Věřící nosí do kostela kočičky, posvěcené loni o Květné neděli, kočičky se spálí a tímto popelem kněz lidem požehná tak, že jim na čelo udělá křížek. Prach jsi a v prach se obrátíš... Tak nám zítra začíná doba postní, až do Velikonoc. Půsty začala církev zavádět až od 12. století. Postními dny bývaly pátky (ano, i v socialismu byly bezmasé, omlouvané nedostatkem masa!), vigilie, předvelikonoční doba i celý advent (ten však nikdo nedodržel, lidé si chtěli dobu nicneděláním užít). Celkem šlo asi o 150 dní. Během půstu šlo nejen o bezmasé jídlo, ale i vynechání rozmařilostí. Za typické postní jídlo jsou označovány ryby, zelenina, luštěniny, brambory. V případě brambor jde o novodobé postní jídlo, zavedené po dovozu z Ameriky v době velkých hladomorů koncem 18. století. V současné době není důležitý stupeň půstu, ale jeho motivy. **První neděle postní je Invocavit** (dle bible ...vyslyším ho, až mě bude volat). Lidově se někdy říká Liščí nebo též Černá (nosily se černé nebo tmavomodré šaty). Liščí proto, že matky někde napekly dětem preclíky, ráno je poschovávaly venku a děti musely hledat

dobrotu, které liška ztratila. Někdy se též dělala pučálka, typicky postní jídlo z naklíčeného hrachu. Po vesnicích byla vidět maškara zvaná Pučálník, tloukla na vrata a pokud náhodou někdo otevřel, naházela do síně nebo chodby smetí. **Druhá neděle postní** - Reminiscere (rozpomeň se, Bože, na své slitování), nejvíce se ujal český název Pražná podle postního pokrmu zvaného pražmo. Přípravovalo se z upražených obilných klasů, rozvařených na kaši, s medem. Pak je na řadě **třetí postní neděle** Oculi, zvaná Kýchavná na památku papežského nařízení pozdravit každého kýchajícího. Nařízení vycházelo z obavy z moru, jenž se projevoval zpočátku kýcháním. Proto vzniklo přání „Pozdrav Tě Pán Bůh“. Zlidovělé „pánbíček!“ používaly ještě naše babičky. Existovala pověra, že kolikrát kdo kýchne, tolik se dožije let. **Čtvrtá neděle postní** Laetare (radovat se) měla zvláštní postavení. Uvolňovala se trochu postní kázeň. Při mši se změnila barva roucha z fialového smutečného na růžové. Lidově se nazývá Družebná. Název se odvíjí z tradice chodit na „vobhlídky“ do domu, kde byla dívka na vdávání. Družba se ženichem navštívili dům, kam chtěli přijít o pomlázce na námluvy. Pátá neděle postní Judica (Judica me Deus = Zjednej mi právo, Bože) je všeobecně známá pod názvem Smrtná. Prastarý zvyk vynášení smrti je doložený prakticky ve všech slovanských kulturách od předkřesťanských časů. Vynášejí se figury smrtky, která symbolizuje zimu. Obřad přivolává jaro a pěkné počasí, zabezpečující dobrou úrodu. Staroslovanská Morana byla bohyní smrti a zimy, proto byla figurína po ní pojmenována, někdy je zvaná též hezky česky Mařena. Církev tento zvyk neměla ráda a vůbec ho nepodporovala, proto takřka zanikl. Až v 19. století v rámci povznesení vlastenectví přišli obrozenci s návrhy, jak ho oživit. V současné době se koná většinou ve skanzenech nebo pod patronací škol, muzeí, knihovny či různých spolků. Současně s vynášením smrti se vnáší do vsi jaro a nový život v podobě líta. Je to větvička ozdobená mašlemi, vejdučky, někdy i holubičkami, s panenkou na vrcholku. Poslední neděle postní (Palmare – dle modlitby Všemohoucí Bože, tyto ratolesti-palmités-požehnej) se u nás nazývá Květná. Připomíná Kristův vjezd do Jeruzaléma, kde ho obyvatelé vítali palmovými ratolestmi. Palmové listy u nás nahrazují větvičky jívy, břízy či jiná zeleň, která se nechává v kostele požehnat a celý rok pak zdobí domácnosti. Příští rok se spálí a popel se použije v kostele při požehnání o Popeleční středě (kněz maluje popelem věřícím na čelo křížek).

My si nezapomeneme v týdně před Květnou nedělí zasít osení, aby hezky vyrašilo na Velikonoce. Nejvhodnější je ječmen, ale dá se použít i pšenice či jiná rychle rašící semínka. Mně se velmi osvědčila čočka, která vytváří krásné košaté rostlinky.

Kočky moc neotrhávejte, nechte první potravu včeličkám. Vyzdobte krásně dům a těšte se na svátky jara. Pak si dejte nohy na stůl, neboť následuje Modré pondělí! Po dni nicnedělání však následuje Šedivé úterý, kdy se vymetaly pavučiny v kostelích. Takže hezky vymeteme dům, ale pavouky nezabíjet – dobře víme, že nosí peníze.

Pašijový týden je koncem období půstu a přípravou na nejvýznamnější křesťanské svátky, Velikonoce. Jednotlivé dny obsahují řadu lidových zvyků a pověr. Mnohé církve odmítala, jiné zařadila do svých rituálů.

Škaredá neboli Sazometná středa odkazuje svůj název na Jidáše, který se zamračil na Ježíše a udal ho tak římským vojákům. Proto se nikdo nesmí mračit, aby se nepodobal zrádci Jidášovi. My se zařídíme podle druhého názvu a vymeteme komíny, aby saze nechytily a neshořel nám dům.

Na Zelený čtvrtek zvony ztichly a odletěly do Říma. Chlapci jejich zvuk nahrazovali řehtačkami, jejichž tvar se nezměnil od 16. století. Lidé vstávali časně a po modlitbě se omývali rosou (památka na Poslední večeři, kdy Kristus myl nohy učedníkům). K obědu má být něco zeleného v souladu s názvem dne.

Velký pátek je dnem smutku. Tento den Ježíš zemřel na kříži. Nekonají se mše, pouze se čtou pašije, nehrají varhany, nezpívá se. Podle pověr se otvírá země, aby vydala své poklady. Košťata, kterými ženy ráno zametly, házely do potoka, aby v domě nebyly blechy. V hospodářství a na poli se nesmělo pracovat.

Bílá sobota je přípravou na zmrtvýchvstání. Při slavnostní bohoslužbě se opět rozezní zvony.

A my si upečeme nádivku s čerstvými kopřivami a mazanec. Na Boží hod velikonoční podle evangelií Kristus vstal za svítání z mrtvých. Při dopoledních bohoslužbách se žehnají velikonoční pokrmy, které si lidé přinesou z domova – beránek, mazanec, ale i chléb či vejce. Po svátečním obědě je zvykem podarovat i domácí zvířata. Odpoledne obarvíme vejce a přichystáme koledu na pomlázku.

Irena Hellerová